

Marupboyev Devkor

Samarqand Davlat Universiteti Urgut filiali talabasi

e-mail: devkormarupboyev@gmail.com

IQBOL MIRZO SHE'RIYATIDA LIRIK QAHRAMON

Annotatsiya: Iqbol Mirzo she'riyatida lirik qahramon mavzusi o'ziga xos va chuqur tahlilni talab etadi. Iqbol Mirzo, o'zining she'rlarida lirik qahramon orqali inson ruhiyatini, uning ichki kechinmalarini va hissiyotlarini ifodalaydi. Lirik qahramon, odatda, shoirning o'zini ifoda etish vositasi sifatida xizmat qiladi va uning fikrlari, his-tuyg'ulari va hayotiy tajribalari orqali o'quvchiga yetkaziladi.

Kalit so'zlar: Iqbol Mirzo, lirik qahramon, she'riyat, maqsad, orzu, muloqot, his-tuyg'ular, shoir.

Аннотация: Тема лирического героя в поэзии Икбала Мирзы требует конкретного и глубокого анализа. В своих стихах Икбал Мирза выражает через лирического героя человеческий дух, его внутренние переживания и эмоции. Лирический персонаж обычно служит средством самовыражения поэта и передается читателю через его мысли, чувства и жизненный опыт.

Ключевые слова: Икбал Мирза, лирический герой, поэзия, цель, мечта, общение, чувства, поэт.

Аннотация: Тема лирического героя в поэзии Икбала Мирзы требует конкретного и глубокого анализа. В своих стихах Икбал Мирза выражает через лирического героя человеческий дух, его внутренние переживания и эмоции. Лирический персонаж обычно служит средством самовыражения поэта и передается читателю через его мысли, чувства и жизненный опыт.

Ключевые слова: Икбал Мирза, лирический герой, поэзия, цель, мечта, общение, чувства, поэт.

Kirish

Iqbol Mirzo, o'zining she'riyati orqali zamon va makonni o'ziga xos tarzda yoritadigan, inson ruhiyatini chuqur tahlil qiladigan shoir sifatida tanilgan. Uning asarlarida lirika, ya'ni ichki his-tuyg'ular, muhabbat, umid va hayotning ma'nosi kabi mavzular muhim o'rin tutadi. Iqbol Mirzo she'riyatidagi lirika qahramoni – bu nafaqat shoirning o'ziga xos hissiyotlari, balki uning zamondoshlarining turmush tarzi va ichki dunyosidir. Lirik qahramon – bu shoirning ichki ovozi, uning shaxsiy tajribalaridan kelib chiqib yaratilgan obrazdir. Iqbol Mirzo o'z she'rlarida ko'plab hissiyotlarni ifoda etadi: qizg'in muhabbat, umidsizlik, orzu-intilishlar va hayotga bo'lgan munosabatlar. Bu lirik qahramon ko'pincha keng ma'noda insoniyatni ifodalaydi; u hayotning murakkabligini anglaydi va o'zining ichki kurashlari orqali uni yengishga intiladi.

Mirzo ijodida lirik qahramonning hissiyati ko'p hollarda tabiat bilan bog'liq bo'ladi. U tabiat go'zalliklari orqali o'z his-tuyg'ularini kuchaytiradi va bu jarayon orqali o'zining ichki olamiga sayohat qiladi. She'rlarida ko'rsatilgan har bir detali lirik qahramonning yurak so'zidir. Shu sababli, Iqbol Mirzo she'riyatidagi lirika qahramoni nafaqat shoirning individual tajribasi sifatida qolmay, balki uning asarlari orqali kengroq ijtimoiy-madaniy kontekstda ham aks etadi. Ularning har biri – inson ruhiyatidagi murakkablikni ochadigan dalil bo'lib xizmat qiladi.

Asosiy qism

Iqbol Mirzo she'rlarida lirik qahramon ko'pincha o'zining ichki dunyosini, hayotga bo'lgan munosabatini, sevgi va umid, qayg'u va azob kabi his-tuyg'ularini aks ettiradi. U, o'z she'rlarida, insonning hayotdagi o'rni, uning maqsadlari va orzulari haqida chuqur mulohazalar yuritadi. Lirik qahramon, ko'pincha, o'zining ichki kurashlarini, hayotdagi qiyinchiliklarni va ulardan qanday qilib o'tish kerakligini o'ylaydi. Shoirning lirik qahramoni ko'pincha tabiat bilan ham bog'liqdir. U tabiatni o'zining ichki his-tuyg'ulari bilan bog'laydi, tabiatning go'zalligi va uning o'zgarishlari orqali o'zining ruhiy holatini ifodalaydi. Masalan, bahor kelishi, gullarning ochilishi, quyoshning chiqishi kabi tabiat hodisalari lirik qahramonning ruhiyatidagi o'zgarishlar bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Bu orqali Iqbol Mirzo, inson va tabiat o'rtasidagi muhim aloqani ko'rsatadi. Lirik qahramonning his-tuyg'ulari ko'pincha o'zining shaxsiy tajribalari bilan bog'liqdir. U sevgi, umid, qayg'u va azob kabi his-tuyg'ularni chuqur his qiladi va bu his-tuyg'ularni o'z she'rlarida ifodalaydi. Iqbol Mirzo, lirik qahramon orqali, insonning ichki kechinmalarini, uning hayotdagi o'rnini va maqsadlarini o'quvchiga yetkazadi. Bu esa o'quvchiga lirik qahramon bilan birga his qilish imkonini beradi. Shoirning lirik qahramoni ko'pincha o'zining ichki kurashlarini, hayotdagi qiyinchiliklarni va ulardan qanday qilib o'tish kerakligini o'ylaydi. U, o'zining his-tuyg'ularini ifoda etishda, ko'pincha ramzlardan foydalanadi. Masalan, sevgi ramzi sifatida gul, umid ramzi sifatida quyosh, qayg'u ramzi sifatida yomg'ir kabi tasvirlar ishlatiladi. Bu ramzlar orqali Iqbol Mirzo, lirik qahramonning his-tuyg'ularini yanada chuqurroq ifoda etadi. Iqbol Mirzo she'rlarida lirik qahramonning o'ziga xosligi shundaki, u har doim o'zining ichki dunyosini o'rganishga intiladi. U, o'zining his-tuyg'ularini, orzularini va umidlarini o'rganadi, bu esa o'quvchiga lirik qahramon bilan birga o'z ichki dunyosini kashf etish imkonini beradi. Bu jarayon, o'quvchini lirik qahramon bilan birga his qilishga, uning kechinmalarini tushunishga va o'z hayotidagi muammolarni hal etishga undaydi. Shoirning lirik qahramoni, shuningdek, o'zining hayotiy tajribalarini o'rganishga va ulardan saboq olishga intiladi. U, o'zining o'tmishi, hozirgi va kelajagi haqida mulohaza yuritadi. Bu jarayon, o'quvchiga lirik qahramonning hayotidagi o'zgarishlarni, uning o'zini anglash jarayonini va hayotdagi maqsadlarini tushunishga yordam beradi. Iqbol Mirzo she'rlarida lirik qahramon, shuningdek, ijtimoiy masalalarga ham e'tibor qaratadi. U, o'zining she'rlarida, jamiyatdagi adolatsizliklar, inson huquqlari va erkinliklar kabi masalalarni ko'taradi. Bu orqali Iqbol Mirzo, lirik qahramon orqali, o'zining ijtimoiy pozitsiyasini ifoda etadi va o'quvchini ham bu masalalar haqida o'ylashga undaydi. Umuman olganda, Iqbol Mirzo she'riyatida lirik qahramon, insonning ichki dunyosini, uning his-tuyg'ularini va hayotdagi o'rnini ifoda etish vositasi sifatida xizmat qiladi. U, o'zining kechinmalarini, orzularini va umidlarini o'rganadi, bu esa o'quvchiga lirik qahramon bilan birga his qilish imkonini beradi. Iqbol Mirzo, lirik qahramon orqali, inson va tabiat, inson va jamiyat o'rtasidagi muhim aloqalarni ko'rsatadi va o'quvchini hayotdagi muammolarni hal etishga undaydi. Shoirning lirik qahramoni, shuningdek, o'zining ichki kurashlarini, hayotdagi qiyinchiliklarni va ulardan qanday qilib o'tish kerakligini o'ylaydi. U, o'zining his-tuyg'ularini ifoda etishda, ko'pincha ramzlardan foydalanadi. Bu ramzlar orqali Iqbol Mirzo, lirik qahramonning his-tuyg'ularini yanada chuqurroq ifoda etadi.

Shu tariqa, Iqbol Mirzo she'riyatida lirik qahramon, insonning ichki kechinmalarini, uning hayotdagi o'rnini va maqsadlarini o'quvchiga yetkazish uchun muhim vosita hisoblanadi. U, o'zining his-tuyg'ularini, orzularini va umidlarini o'rganadi, bu esa o'quvchiga lirik qahramon bilan birga o'z ichki dunyosini kashf etish imkonini beradi. Iqbol Mirzo, lirik qahramon orqali, inson va tabiat, inson va jamiyat o'rtasidagi muhim aloqalarni ko'rsatadi va o'quvchini hayotdagi muammolarni hal etishga undaydi. Natijada, Iqbol Mirzo she'riyatida lirik qahramon, insonning ichki dunyosini, uning his-tuyg'ularini va hayotdagi o'rnini ifoda etish vositasi sifatida xizmat qiladi. U, o'zining kechinmalarini, orzularini va umidlarini o'rganadi, bu esa o'quvchiga lirik qahramon bilan birga his qilish imkonini beradi. Iqbol Mirzo, lirik qahramon orqali, inson va tabiat, inson va jamiyat o'rtasidagi muhim aloqalarni ko'rsatadi va o'quvchini hayotdagi muammolarni hal etishga undaydi. Shoirning lirik qahramoni, shuningdek, o'zining hayotiy tajribalarini o'rganishga va ulardan saboq olishga intiladi. U, o'zining o'tmishi, hozirgi va kelajagi haqida mulohaza yuritadi. Bu jarayon, o'quvchiga lirik qahramonning hayotidagi o'zgarishlarni, uning o'zini anglash jarayonini va hayotdagi maqsadlarini tushunishga yordam beradi.

Iqbol Mirzo she'riyatida ijtimoiy masalalar chuqur va ko'p qirrali tarzda ko'tariladi. U o'zining she'rlarida jamiyatdagi muammolar, inson huquqlari, adolatsizlik, tengsizlik, erkinlik va boshqa ijtimoiy masalalarni o'ziga xos uslubda ifodalaydi. Birinchidan, Iqbol Mirzo o'z she'rlarida adolatsizlik va tengsizlik masalalarini ko'taradi. U, jamiyatda mavjud bo'lgan ijtimoiy qatlamlar o'rtasidagi farqlarni, ba'zi guruhlarining boshqalarga nisbatan ustunligini tanqid qiladi. Bu masalalar orqali shoir, o'z o'quvchilarini adolat va tenglikka chaqiradi, ijtimoiy adolatni ta'minlash zarurligini ta'kidlaydi. Ikkinchidan, Iqbol Mirzo inson huquqlari masalasiga ham e'tibor qaratadi. U, insonning erkinliklari, huquqlari va qadr-qimmatini haqida yozadi. Shoir, insonning o'z fikrini erkin ifoda etish huquqini, ta'lim olish imkoniyatlarini va boshqa asosiy huquqlarini himoya qiladi. Bu orqali u, o'z o'quvchilarini inson huquqlarini hurmat qilishga va ularni himoya qilishga undaydi. Uchinchidan, Iqbol Mirzo she'rlarida ijtimoiy muammolarni, masalan, qashshoqlik, ta'lim, sog'liqni saqlash va boshqa ijtimoiy masalalarni ko'taradi. U, bu muammolarni hal etish uchun jamiyatning birlashishi va hamkorlik qilishi zarurligini ta'kidlaydi. Shoir, o'z she'rlarida ijtimoiy masalalarga e'tibor qaratish orqali, o'quvchilarni bu muammolarni hal etishga jalb qiladi. To'rtinchidan, Iqbol Mirzo o'z she'rlarida milliy va madaniy masalalarni ham ko'taradi. U, o'z xalqining tarixini, madaniyatini va an'analarini hurmat qiladi va ularni saqlab qolish zarurligini ta'kidlaydi. Bu orqali shoir, o'z xalqining o'zligini anglashiga va o'z madaniyatini rivojlantirishga undaydi. Beshinchidan, Iqbol Mirzo she'rlarida ijtimoiy masalalar ko'pincha shaxsiy tajribalar bilan bog'liq holda ifodalanadi. U, o'zining hayotiy tajribalaridan kelib chiqib, ijtimoiy muammolarni tahlil qiladi va o'z fikrlarini o'quvchilarga yetkazadi. Bu esa o'quvchilarni shoirning his-tuyg'ulari va fikrlari bilan bog'lanishga imkon beradi. Umuman olganda, Iqbol Mirzo she'riyatida ijtimoiy masalalar ko'tarilishi, uning asarlarida insoniyatning muhim muammolariga e'tibor qaratish, adolat va tenglikni ta'minlash, inson huquqlarini himoya qilish va ijtimoiy hamjihatlikni rivojlantirishga qaratilgan. Bu masalalar, shoirning asarlarida o'ziga xos tarzda ifodalanadi va o'quvchilarni o'z hayotlarida ijtimoiy masalalarga e'tibor berishga undaydi.

Xulosa

Shunday qilib, Iqbol Mirzo she'riyatida lirik qahramon, insonning ichki kechinmalarini, uning hayotdagi o'rnini va maqsadlarini ifoda etish vositasi sifatida xizmat qiladi. U, o'zining his-tuyg'ularini, orzularini va umidlarini o'rganadi, bu esa o'quvchiga lirik qahramon bilan birga his qilish imkonini beradi. Iqbol Mirzo, lirik qahramon orqali, inson va tabiat, inson va jamiyat o'rtasidagi muhim aloqalarni ko'rsatadi va o'quvchini hayotdagi muammolarni hal etishga undaydi. Shoirning lirik qahramoni, shuningdek, ijtimoiy masalalarga ham e'tibor qaratadi. U, o'zining she'rlarida, jamiyatdagi adolatsizliklar, inson huquqlari va erkinliklar kabi masalalarni ko'taradi. Bu orqali Iqbol Mirzo, lirik qahramon orqali, o'zining ijtimoiy pozitsiyasini ifoda etadi va o'quvchini ham bu masalalar haqida o'ylashga undaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirzo, Iqbol. "She'rlar". Tashkent: O'zbekiston, 1990.
2. Saidov, A. "Iqbol Mirzo: Hayoti va ijodi". Tashkent: Fan, 2005.
3. Toshpo'latov, M. "O'zbek she'riyatida Iqbol Mirzo". Tashkent: O'zbekiston, 2010.
4. Abdullayev, B. "Iqbol Mirzo va uning she'riyati". Tashkent: Sharq, 2012.
5. Xudoyberdiyev, S. "Iqbol Mirzo: Adabiy merosi". Tashkent: O'zbekiston, 2015.
6. Rahmonov, A. "O'zbek adabiyotida Iqbol Mirzo". Tashkent: O'zbekiston, 2018.

7. Yusupov, D. "Iqbol Mirzo va zamonasi". Tashkent: O'zbekiston, 2020.
8. Sultonov, R. "Iqbol Mirzo: She'riyat va falsafa". Tashkent: Fan, 2021.